

Japonsko

Inšpirácia tradičným japonským odevom

Ivana Kalusová

Bakalářská práce
2007

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ústav produktového designu

akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ivana KALUSOVÁ**

Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**

Studijní obor: **Multimedia a design**

Téma práce: **Japonsko - inšpirácia tradičným japonským odevom, architektúrou v štýle dnešnej doby**

Zásady pro vypracování:

Výtvarné zpracování a realizace vybraných finálních návrhů, cca 3ks modelů. Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací a vyhotovení práce dle zadaných parametrů.

Celou práci také odevzdat na cd rom v elektronické podobě.

Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, vlastní závěry.

Rozsah práce:

Výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr materiálu, stříhové řešení, realizace vybraných oděvů, výtvarná dokumentace.

10 stran textu na téma teoretické části, cca 20 stran přípravné skicy a

fotofokumentace, vše formát A4. Odevzdejte ve 4 stejnopisech v pevné vazbě.

Rozsah práce: viz Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz Zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

Japonsko: Dejiny odievavania, Vlasta Winkelhoferová
Móda 18., 19., 20., storočia, Taschen
Japonsko, Taschen

Vedoucí bakalářské práce: **ak. mal. Šárka Šišková**
Ústav produktového designu
Datum zadání bakalářské práce: **15. ledna 2007**
Termín odevzdání bakalářské práce: **11. května 2007**

Ve Zlíně dne 15. ledna 2007

doc. Ing. Jaroslav Světlík, Ph.D.
děkan

ak. mal. Šárka Šišková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Témou mojej bakalárskej práce je odev inšpirovaný Japonskom, tradičným japonským odevom-kimonom. Je rozdelená do dvoch častí, teoretickej a praktickej. V teoretickej časti sa venujem odevu gejši, jeho vývoju z histórie až po súčasnosť. V praktickej časti sa zaoberám konkrétnym riešením odevu.

ABSTRACT

Abstrakt in English

The theme of my bachelor thesis are clothes inspired by the Japan, traditional Japanese clothes – kimono. The thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part describes clothes of geisha, his progress from history to the present times. The practical part is about a specific resolving of clothes.

Pod'akovanie.....

....chcela by som sa pod'akovať všetkým, ktorý my pomohly a podporovali ma počas mojho štúdia , ďalej by som chcela pod'akovať vedúcej praktickej časti ak. mal. Šárke Šiškovéj a vedúcej teoretickej časti ing. Jane Máchalovej. Veľké ďakujem tiež patrí mojej rodine.

OBSAH

ÚVOD	7
I TEORETICKÁ ČASŤ	9
1 SVET KVETOV A VRB	10
1.1 VÝVOJ JAPONSKÉHO ODEVU	13
1.1.1 Japonské odievanie do 6. storočia	14
1.1.2 Japonské odievanie 6. až 8. storočia	15
1.1.3 Japonské odievanie 9. až 12. storočia	17
1.1.4 Japonské odievanie 13. až 16. storočia	19
1.1.5 Japonské odievanie 17. storočia	23
II PRAKTICKÁ ČASŤ	25
2 MY „GEISHA“	26
2.1 TECHNICKÝ NÁKRES A POPIS	27
2.1.1 Model č. 1 – dámske šaty	27
2.1.2 Model č. 2 – dámske sako a sukňa	28
2.1.3 Model č. 3 – dámske šaty	29
III PROJEKTOVÁ ČASŤ	30
3 PRÍPRAVNÉ SKICE	31
3.1 FOTODOKUMENTÁCIA K PRAKTICKEJ ČASTI	34
ZÁVER	43
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	44
ZOZNAM OBRÁZKOV	45

ÚVOD

Japonsko

Ako tému mojej bakalárskej práce som si vybrala Japonsko. Táto krajina ma tak zasiahla, že som sa do nej zamilovala.

...najkrajšia je, ...

...keď na jar zakvitnú sakury...

Obr. 1. Heianská svatyně v Kjóte, krásne rozkvitnuté sakurové kvety.

Táto krajina ma očarila hlavne postavami gejš, ktorých tradícia pomaly mizne do zabudnutia. Nechcem aby tomu bolo tak, preto sa pokúsim pripomenúť tieto pôvabné stvorenia mojou transformáciou ich odevu. Síce som Japonsko osobne nenavštívila, obrázky, rôzne fotografie hovoria za všetko. Stačí sa iba pozerat' a vnímat'. Akoby otvorené okná s nádherným výhľadom vás vtiahnu do iného sveta, do exotického krásna, do sveta gejš, do uličiek kde pomaličky cupitajú roztomilé maiko a geiko.

Tradičná japonská kultúra je pre mňa nesmierne zaujímavá a poučná. Ich zmysel pre detail, cit pre farbu, spojenie myšlienky s prírodou a schopnosť maximálneho sústredenia ducha ...

...sú jedným slovom fascinujúce...

Tieto, storočia držané a rozvíjané hodnoty, v ktorých spočívajú korene každého národa, ešte viac vyniknú na pozadí neuveriteľného úspechu moderného Japonska. Žiadny národ na svete nedokázal za posledných 100 rokov viac. Premeny jednej z najuzatvorenejších spoločností sveta v bohatý demokratický štát, používajúci špičkové technológie, nemá zrovnanie.

...dejiny Japonska sa čítajú jedným dychom...

Táto krajina je pozoruhodnou kombináciou starobylej kultúry, tradícií a zvykov na strane jednej a najnovších technológií prepletených rýchlym tepom modernej doby na strane druhej.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 SVET KVETOV A VRB

Gejša

Hlboko v moderných mestských aglomeráciách japonských miest leží **hanamači**, alebo „kvetinové mesto“. Uprostred dopravného ruchu, neónov a betónu predstavujú tieto úzke uličky a tradičné drevené radové domy úplne iný svet, elegantný a nenápadný. Hanamači sú domovom úplne odlišného spôsobu života, než aký panuje v okolitom svete.

Ich kultúru tvorí spleť dynamický ekosystém remeselníkov a umelcov s hustou sieťou vzťahou, ktorú riadia presné pravidlá spoločenského chovania. A to za jediným účelom – oslavou umeleckej a telesnej krásy profesionálne vyškolených spoločníc.

Hanamači sú predovšetkým domovom jednému z najznámejších a zároveň najzáhadnejších japonských symbolov – gejš.

Slovo „gejša“ sa skladá z dvoch častí gej a ša, kde „ša“ je iba príponou. Gej je bežné slovo s radou významov zahrňujúcich umenie, znalosti a schopnosti. Úlohou gejš je baviť ľudí. Sú elitou japonských zabávačov. Ich klienti pochádzajú z najvyšších japonských vrstiev. A za svoju zábavu platia neskutočné peniaze.

Gejše sú vysoko školené profesionálky v oboroch tradičného japonského tanca, hudby a čajových obradov, ich odborná znalosť tiež zahrňuje tradičné japonské hry a poéziu. Čo je však zásadné, gejše dokonale ovládajú etiketu, spôsob vystupovania a schopnosť pohotových vtipných odpovedí, ktoré tvoria zvláštnu japonskú estetiku nazývanú iki.

Klient si najmutím gejš zjednáva elitnú profesionálku, ktorá je podrobne školená i ako zdravotný poradca. Tomu tiež odpovedá plat gejši. Odhodlanie stále sa učiť tvorí jadro profesionalizmu gejš. Tradičná výuka začínala vo veku 6 rokov. Teraz začína v 15 rokoch a neskôr. Od tej doby sa gejša, hlavne tá z elitnej hanamači neprestáva učiť. Dokonca i po šesťdesiatke si gejša stále zdokonaľuje svoje umenie, obzvlášť tanec.

Ďalším dôvodom, prečo sú gejše také drahé, je ich odev. Iba kimono stojí najmenej 150 000 až 7 000 000 jenov, pretože každé je úplne výnimočné a ručne vyrobené umelecké dielo. Na vrchole svojej kariéry ich gejša potrebuje tucty. Každé kimono vyžaduje pás obi podobnej alebo vyššej ceny, spoločne s parochňami a ozobami do vlasov, ktoré sa každý mesiac menia. Gejša je stredom oslnivej siete umenia a remesiel.

Obr. 2. Kjóto a Tokio sú dnes hlavnými centrami kultúry gejš.

...večer v japonskom bare so spoločnicami je ako prenájom úsporného malého auta na celodenný výlet do zábavného parku...

...ale objednávka večierku s gejšou je ako obstarat' ručne zlatený kočiar z 18. storočia, aby dopravil pasažiera v slávnostnom sprievode na formálny, ale rušný banket na stredovekej radnici...

Obr. 3. Gejše sú najímané pre najrôznejšie príležitosti.

1.1 Vývoj japonského odevu

Slovo kimono v japonskom jazyku znamená „**odev**“ a je to slovo pomerne nové. Začalo sa používať až od 18. storočia, kedy postupne nahradilo starší výraz kosode. Elegantný pôvab tradičného japonského odevu získal v priebehu posledných sto rokov medzinárodný ohlas. Dnes slovo kimono zdomácnelo vo väčšine kultúr sveta.

Stalo sa odborným krajčírskym pojmom. Kimono sa do svojej dnešnej podoby vyvíjalo dlhé storočia, ale jeho základný jednoduchý strih – rovno strihané telo a tiež rovno strihané obdĺžnikové rukávy – sa po celú dobu v zásade nemenil. Krása tohoto odevu nespočívala v individuálne volenom strihu, ale predovšetkým v kvalite a druhu látky, v originalite a pracnosti dezénu, vo farebnom ladení i v bohatosti a v počte vrstiev obliekaných súčasne.

Kimono, zdanlivo nemenné, ale predsa vždy iné, má pestrú a bohatú histórii, ako sú nespočetne bohaté vzory, farebné kompozície a spôsoby zdobenia, uplatnené na tkaninách. Pre Japoncov bolo vždy veľmi dôležité, aby boli vhodne a módne oblečení, dokonale upravení. To bolo nielen ich záležitosťou estetickou ale aj sociálnou a tiež otázkou sebaúcty. Podľa japonského myslenia na svoj zovňajšok nedbajú ľudia, ktorí si nevážia sami seba. A to ich znižuje v očiach druhých ľudí.

Preto formálne oblečenie hralo v Japonsku dôležitú úlohu. V minulosti bolo dokonca pre jednotlivé vrstvy stanovené podrobnými predpismi.

Japonci vždy venovali a dodnes venujú svojmu zovňajšku a vystupovaniu mimoriadnu starostlivosť.

Tak sú dejiny japonského odievania verným zrkadlom japonskej spoločnosti, jej životného štýlu a filozofie i estetického cítenia v jednotlivých historických epochách.

1.1.1 Japonské odievanie do 6. storočia

Obr. 4 Ženský typ odevu kinumo, mužský odev kinubakama

Mužský odev

Muži nosili odev pozostávajúci z voľných, vrecovitých, nie príliš dlhých nohavíc, ktoré si pod kolenami podväzovali tkanicami. Cez nohavice nosili priliehavú košeľu siahajúcu pod boky. Bola biela, a mala buď rovné, priliehavé alebo voľnejšie rukávy, ktoré boli prepásané v oblasti lakt'ov alebo pri zápästí. Podkasanie rukávov a nohavíc malo praktický i ozdobný význam. Halena bola prepásaná úzkym pásom, ktorý bol väčšinou biely, zaväzovaný vpredu a voľne splýval dolu. Bol biely alebo jednofarebný, niekedy zo vzorovaného brokátu.

Ženský odev

Ženy obliekali tzv. Kinumo. Tento odev tvorila halena kinu, siahajúca pod boky, prepásaná úzkym pásom. Dole nosili dlhú, niekedy skladanú sukňu mo. Halena a sukňa mohli byť farebné, halena modrá alebo zelená, sukňa červená. Halena mala buď guľatý výstrih alebo sa prekladal jeden diel cez druhý. Pri krku a na prsiach sa uväzovala tkanicami. Látky odevov boli biele alebo farebné, u vyšších vrstiev s vtkaným vzorom. Cez ramená si ženy prehadzovali dlhý biely šátok zvaný hire. Bolo to pre ozdobu ale slúžil tiež ako ochrana proti chladu, proti hmyzu i pre prípadné použitie ako prehoz cez hlavu. Hire je veľmi charakteristickým doplnkom ženských odevov v tejto dobe.

1.1.2 Japonské odievanie 6. až 8. storočia

Obr. 5 Ženský a mužský dvorný odev

Mužský odev

Muži nosili rovnako ako v minulosti vrchný odev halenu, ktorá sa nazývala hó, bola voľnejšia ako minulé kinu. Mala širšie a dlhšie rukávy, ktoré mohli zakryť i celé ruky. Nohavice boli dlhšie ako v minulosti a nepodväzovali sa pod kolenami, pretože sa značne zúžili. Na nohaviciach muži začali nosiť krátku ozdobnú sukňu. Bola skladaná a siahala zhruba po kolená. Cez nohavice od kolien dole sa pripevňovali tzv. Sunemo alebo náhlenice.

Ženský odev

Ženský odev tiež začal používať voľnejšie, rozviatejšie tvary a mal znaky čínskej módy. Stále však pozostával zo sukne mo a haleny kinu.

Odevy boli v tomto období rozdelené do troch kategórií:

-obradný odev **raifuku**

-dvorný odev **čófuku**

-pracovný odev **seifuku**

Raifuku boli slávnostné obradné odevy, ktoré sa obliekali vo sviatočných dňoch. Predpisy pre tento odev boli najprísnejšie a najpodrobnejšie.

Čófuku bol pracovný odev, ktorý sa nosil vo všedných dňoch pri službe na cisárskom dvore.

Seifuku bol pracovný odev, ktorý nosili obyčajní ľudia, ktorí nemali žiadny hodnostný stupeň a neboli trvalo v službách dvora.

Druhy tkanín

Používali sa materiály ako **ašiginu**, **aja**, **nišiki**, **ra**, **usuginu**, **ungen** a **čóhan**.

Ašiginu doslova znamená „hrubý, podradný hodváb“.

Aja bola jednofarebná hodvábná tkanina pripomínajúca damašok. Bola vzorovaná útkovou alebo osnovnou niťou.

Ra bola jemná gázová tkanina, do ktorej boli vtkané mriežkové, kosoštvorcové, výnimočne i kvetové vzory.

Usugin v doslovnom preklade znamená „tenký hodváb“. Jednalo sa o jemnú, hladko hodvábnu tkaninu.

Nišiky sa prekladá ako brokát.

Ungen označoval tkaniny pruhového, farebného vzoru. Farba gradovala od najslabšieho odtieňa k najsýtejšiemu. Táto farebná schéma sa uplatňovala na brokátach.

Čóhan boli látky tkané do pozdĺžnych pruhov z dvoch či viacerých farieb.

Všetky druhy týchto hodvábných a pracne zdobených tkanín boli výsadou aristokracie, zatiaľ čo široké vrstvy obyvateľstva sa odievali do jednoduchých a hrubých odevov tkaných z konope a iných rastlinných materiálov.

Obr. 6 Dva druhy brokátu nišiky

1.1.3 Japonské odievanie 9. až 12. storočia

Obr. 7 Mužský formálny odev hodnostárov

Mužský odev

Odev pre najformálnejšie príležitosti sa nazýval sokutai. Jeho vrchnú časť tvorilo rúcho hó, ktoré bolo voľnejšie a dlhšie ako predchádzajúce formálne odevy tohoto typu a bolo doplnené mnohými ďalšími vrstvami ošatenia. Rukávy rúcha boli veľmi rozmerné, šité z dvojitej šírky látky. Viseli dole, pozdĺž celej postavy a tvorili od ramien mohutné štvorce, do ktorých sa skrývali aj ruky. Pod toto rúcho hó, ktoré malo guľatý, mierne odstávajúci stojatý výstrih, muži obliekali krátku vestu bez rukávov. Vesta mala výstrih v tvare V a ľavá strana sa prekladala cez pravú. Na dolnom leme bola našitá krátka skladaná sukňa. Pod vestou bolo spodné rúcho šitagasane s dlhou vlečkou, ktorú šľachtic za sebou ťahal po podlahe. Pod šitagasane nasledovalo akome s rukávmi a priamo na tele mal muž oblečené jednoduché, nepodšité „kimono“ hitoe. Pod hornými vrstvami odevu mal ešte vrchné nohavice ue no bakama a spodné nohavice óguči. Všetky vrstvy odevu boli stiahnuté koženým opaskom. Ten bol ozdobený vzácnymi kameňmi.

Obr. 8 Obradný dvorný odev – karaginumo čili džúnihitoe

Ženský odev

Urodzené ženy sa menej zúčastňovali oficiálnych ceremónií, a preto ženský dvorský odev vychádzal z podmienok a potrieb ich každodenného života.

Pre japonskú ženskú módu v štýle dvorných dám bolo charakteristické mnohonásobné vrstvenie šatstva: cez jednoduchý odev hitoe a nohavice bakama si obliekali „vnútorný odev“ učigi, suknu mo a čínsky kabát karaginu. Tento spôsob obliekania, typický pre dvorné dámy sa nazýval njóbo šózoku a svojím typom sa radil medzi dvorské odevy čófuku, teda odevy prípustné pre palác.

Karaginumo bolo pre dvorné dámy každodenným, jednoduchým odevom, ku ktorému sa pri formálnych a slávnostných príležitostiach obliekalo ešte niekoľko vnútorných rúch učigi a vrchný plášť učiginu. Neskôr sa pre mnohovrstvený ženský odev ujal názov džúnihitoe alebo dvanásť hitoe.

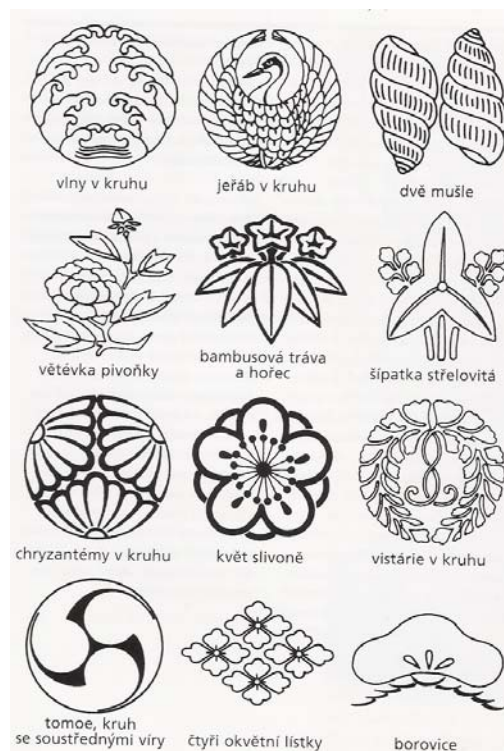
1.1.4 Japonské odievanie 13. až 16. storočia

Obr. 9 Ženský a mužský odev

Životný štýl doby

Cisársky dvor i naďalej udával tón v otázkach vkusu, módy a elegancie. V dobe nekončiacich vojnových ťažení, odohrávajúcich sa na sklonku 12. storočia po celom Japonsku, začali vznikať rodové znaky - **mony**. Ujali sa ako dedičné symboly jednotlivých rodov a stali sa povinným označením odevov danej rodiny.

Obr. 10 Rôzne typy rodových znakov

Textilná a odevná kultúra

Japonská textilná kultúra sa vzťahovala veľmi obtiažne. Celé odevy sa z tohto obdobia síce nezachovali, ale fragmenty vtedajších textílií sa už v minulých storočiach stali vysoko cenenými. Boli to hlavne hodvábné tkaniny **kinran**, v ktorých útková niť bola obalená jemným papierom a plátkovým zlatom. Vytvárala efektné vzory na jednofarebnom podklade. Tento spôsob tkania a zdobenia bol čínskym vynálezom a Japonci sa ho snažili napodobniť, ale podarilo sa im to až koncom 16. storočia. Látky kinran sa stali vyhľadávanými materiálmi hlavne pre obradné odevy. Najstaršie látky kinran mali menší vzor. K obľúbeným rastlinným námetom patrili vzory paulovnie, pivniek, úponkového vzoru karakusa, ďalej motívy čínskych drakov.

Vzácne importované látky boli dostupné iba pre pomerne úzku skupinu najvznešenejších a najzámožnejších Japoncov. Preto sa domáci tkalci začali usilovať o nápodobu čínskych techník. Nedarilo sa im spočiatku zvládnuť čínske remeselné techniky, tak si vytvorili vlastné náhradné spôsoby ručného zdobenia látok. Tieto postupy v nasledujúcich desaťročiach napomohli ku zrodu nenapodobiteľným a originálnym japonským odevom.

Ako náhradu za látku kinran, v ktorej boli votkané vzory zo zlatých a strieborných nití, začali Japonci používať techniku, ktorá spočívala v tom, že sa na povrch látky lepili ornamenty z plátkového zlata či striebra. Z nastrihaných fólií docieľovali ich tvorcovia jednoduché ale veľmi efektné vzory.

Výšivky

Veľký obdiv k čínskym brokátom a ostatným textíliám podnietil úpadok japonského vyšívania. Neskôr sa vyšivka opäť ocitla v strede záujmu, lebo bola svojou ozdobnosťou jednou z najdôležitejších metód ako nahradiť v obliekaní nádheru dovážaných látok. Vzory sa na látku predkreslovali tušom a preto sa niekedy nepodarilo čiary predkresleného ornamentu stehmi vyšívania zakryť. Slabinou bola aj nízka kvalita vyšívacej priadze.

Technika zdobenia odevov

Nedosažitelnosť zlatých nití viedla ku vzniku techník **suribaku** a **nuibaku**. **Suribaku** spočíval v tom, že sa na látku do predkresleného vzoru naniesol tmel, do ktorého bolo trením vtisknuté plátkové zlato. Kombinácia tejto techniky a výšivka sa volala **nuibaku**.

Iným veľmi efektným a originálnym spôsobom zdobenia odevov bol tzv. štýl **katamigawari**, pri ktorom bola pravá a ľavá časť chrbta, predný diel s rukávami zostavený z rozdielnych látok, z rôzne farebných a rozdielne vzorovaných textílií. Najskôr sa tohto efektu docielilo nastrihaním a zošitím odlišných tkanín. Neskôr sa takéto členenie dosiahlo iba rozdielnymi postupmi pri farbení.

Katamigawari (doslova – jedna strana tela iná) označovala členenie odevu podľa vertikálnych línií zatiaľ čo členenie podľa horizontálnych línií sa nazývalo **katasuso**. Odevy šité oboma spôsobmi boli veľmi okázalé a skvele vyhovovali láske Japoncov k asymetrii a prekvapivému vypointovaniu. Tieto odevy sa stali veľmi obľúbenými.

Po roku 1500, v dobe hľadania, sa japonskí farbiari látok vrátili k technike **kókeči**, ktorá spočívala vo vyvázovaní, či zošívaní tých častí tkanín, ktoré nemali byť farbené.

Obr. 11 Kabát zošívajú z ústrižkov strieborného a zlatého brokátu a saténového damašku

Kosode

Pre dejiny japonského odievania je významným odevom kosode. Ujalo sa ako základný typ odevu pre ženy a mužov (kimono s malými rukávmi), ktoré sa stalo priamym predchodcom dnešného kimona. Biele kosode v minulých dobách nosili vznešené ženy ako spodné prádlo, na ktoré si obliekali vrchné vrstvy odevu zo vzácnych hodvábnych materiálov.

V priebehu obdobia dvorné dámy upustili od mnohovrstvených odevov a prijali kosode za svoj bežný odev. Formálne dvorné odevy sa obliekali len pre najvýznamnejšie udalosti. Dvanásťvrstvový odev bol nahradený päťvrstvovým, ktorý mal na okrajoch límca pri krku, lemoch na rukávoch a dolnom leme falošné lemovanie z niekoľkých farebných látok nad sebou. Malo vzbudzovať dojem, že žena má na sebe viac vrstiev odevu.

Obr. 12 Tmavomodré kosode farbené uväzovacou technikou úponkového vzoru

1.1.5 Japonské odievanie 17. storočia

Obr. 13 Zlaté rúcho so znakmi tvoriace báseň a efektné kosode s dezénom šikmých pruhov

Pásy obi

Pásy obi sa stali súčasťou tradičného japonského odevu už v 8. storočí, kedy sa nosili iba úzke (5 až 7 cm) pásy, ktorými si ženy preväzovali sukne a haleny, muži nohavice a haleny. Boli to pásy hlavne jednofarebné alebo pruhované. Elegantnejšie a kvalitnejšie pásy sa objavili až v neskoršom období. Muži vtedy začali nosiť brokátové pásy a ženy pásy zdobené strapcami. Charakteristické boli tiež mužské kožené pásy vykladané drahými kameňmi. Keď prišli do módy mnohovrstvené odevy, nepoužívali sa pásy. Voľný štýl ženských odevov pretrvával až do 15. storočia, kedy sa začalo ako základný typ odevu používať kosode, ktoré vyžadovalo stiahnutie pásom. Pásy sa od tej doby začali viazať do pevného tvaru a postave dodávať štíhlosť.

Postupne do módy prichádzali nádherné a zaujímavovo uväzované, stále širšie pásy. Na počiatku 17. storočia boli ženské pásy dlhé približne dva metre a široké zhruba 30 cm, ale postupne sa predlžovali, takže na konci 19. storočia dosiahli dĺžky okolo 3 až 4 metrov. Spôsob uväzovania, farba a materiál sa líšili nielen podľa majetkových pomerov, ale tiež podľa veku. Okolo roku 1700 existovalo viac než 20 rôznych spôsobov uväzovania obi. Zatiaľ čo dievčatá ho mali uviazaný vzadu, vydaté ženy nosili obi uviazané vpredu. Najkvalitnejšie pásy sa šili z hodvábných látok ako bol satén, zlatý a strieborný brokát. Mnohé boli bohato vyšívané alebo zdobené farbením.

Škála farieb

Najčastejšie používanými farbami boli modrá, červená a fialová. Veľmi obľúbená bola tiež biela hlavne po roku 1650.

Obľúbenou farbou bola už spomínaná červená v rôznych odtieňoch. Červeň bola v japonskej spoločnosti považovaná za farbu šťastia, preto sa často vyskytovala na odevoch. Tiež na svadobnom rúchu nemohla chýbať.

Asi najrozšírenejšou farbou na odevoch bola modrá, hlavne tmavomodrá. Vyskytovala sa na odevoch nižších spoločenských vrstiev. Bola považovaná za nevhodnú pre osoby vyššieho postavenia.

Čierna farba ovládla takmer všetky formálne odevy vyšších spoločenských vrstiev. Považovala sa za vhodnú farbu i pre mladých ľudí, lebo elegantne kontrastovala práve s ich mladistvým vzhľadom. I keď sa čerň považovala za veľmi obľúbenú, nepoužívala sa pre celé oblečenie. Bola vkusným doplnkom k iným farebnejším súčastiam odevu.

Na prelome 17. a 18. storočia prišla do módy hnedá. Jednalo sa skôr o desiatky svetlejších, zlatých a béžových odtieňov, nie o farbu tmavohnedú.

Vyskytovali sa aj farby ako žltá a zelená na rôznych vzoroch a dezénoch tkanín, boli to ale farby, ktoré najmenej zodpovedali dobovým predstavám o elegancii, a tak sa na odevoch nevyskytovali vo veľkých plochách.

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

2 MY „GEISHA“

V mojej doterajšej tvorbe som sa takmer vždy držala hesla : „ v jednoduchosti je krása“. Pri použití zaujímavého materiálu je dôležité naozaj iba vyzdvihnúť jednoduchú líniu odevu s vytvorením pôsobivého detailu, čo však vždy nie je ľahké. To som chcela dosiahnuť aj pri tvorbe mojich modelov. Chcela som vytvoriť jednoduchšie typy odevov, ktoré vychádzajú z rovnej siluety kimona. Dominantnú úlohu má použitý materiál - brokát, ktorý sa používal už v minulosti na japonské odevy. Bol veľmi obľúbeným a často používaným materiálom. Druhým materiálom je vzorovaný žakár, ktorý svojím vzorovaním pripomína japonský vyšívajúci kvetinový vzor, typický pre kimonový odev. Väčšina ľudí sa snaží byť takmer vždy dokonale zladená. Pre japonské kimono to však neplatí. Sú na ňom použité rozmanité druhy vzorovaných materiálov, rôznych farebností a výsledný efekt celého odevu je aj napriek takejto kombinácii naozaj skvostný a jedinečný.

Odev gejšy je elegantný odev, z prepychových tkanín a vzácných materiálov.

V začiatkoch mojej práce som bola veľmi nadšená mojou témou na bakalársku prácu. Myslela som, že lepšiu tému som si nemohla už ani vysnívať. Mala som asi milión nápadov v hlave, len ťažšie ich bolo dostať prostredníctvom rúk na papier. Prešla som veľa obchodov s materiálmi, až som narazila na tie, ktoré začali spolupracovať s mojou myšliou a naviedli ma ku dnešnej podobe mojich modelov. Vychádzajú zo základných strihov ši-at,saka a sukne. Pohodlnosť je charakteristickým znakom.

Mám rada extravagantné, nenositel'né, ba až bizardné typy odevov, ktoré pozorujem, ale ja veľmi neinklinujem k takémuto riešeniu odevu. Zostávam v nemom úžase pri pohľade na modely Johna Galliana, ktorý spája nespojitel'né, stredovek s kozmom atd.

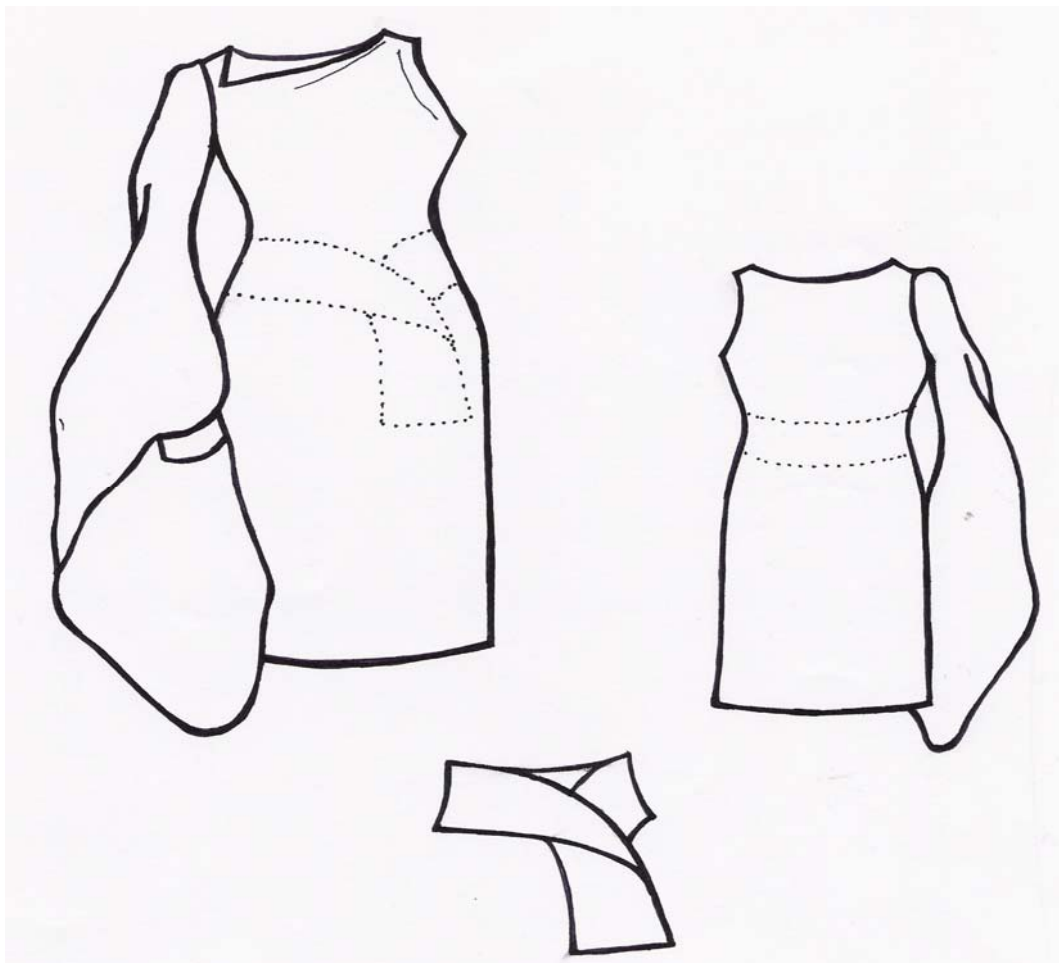
Dnes som veľmi rada, že som si vybrala ako tému inšpiráciu japonským odevom. Snažila som sa vytvoriť moje modely najlepšie ako som vedela.

2.1 Technický náčrt a popis

2.1.1 Model č. 1 – dámske šaty

Môj prvý model je inšpirovaný jednoduchou siluetou, ktorou sa vyznačuje kimono. Zložitosť mu dodáva jednofarebná tkanina so zaujímavým akoby vyšívaným vzorom, typickým pre japonské odevy. Šaty sú rovného strihu, mierne vypasované v oblasti pásu a siahajú ku kolenám. Dominantnú úlohu tu má atypický rukáv väčších rozmerov spolu s opaskom. Ten je vytvorený farebnou kombináciou, žiarivých saténov kladených do pozdĺžnych pásov nad sebou, ktoré charakterizujú vrstvenie japonských odevov. Na modely nie je použité žiadne zapínanie vďaka elastickému materiálu. Výstrih je riešený asymetricky, doplnený jemným záhybom v oblasti výstrihu a prieramku.

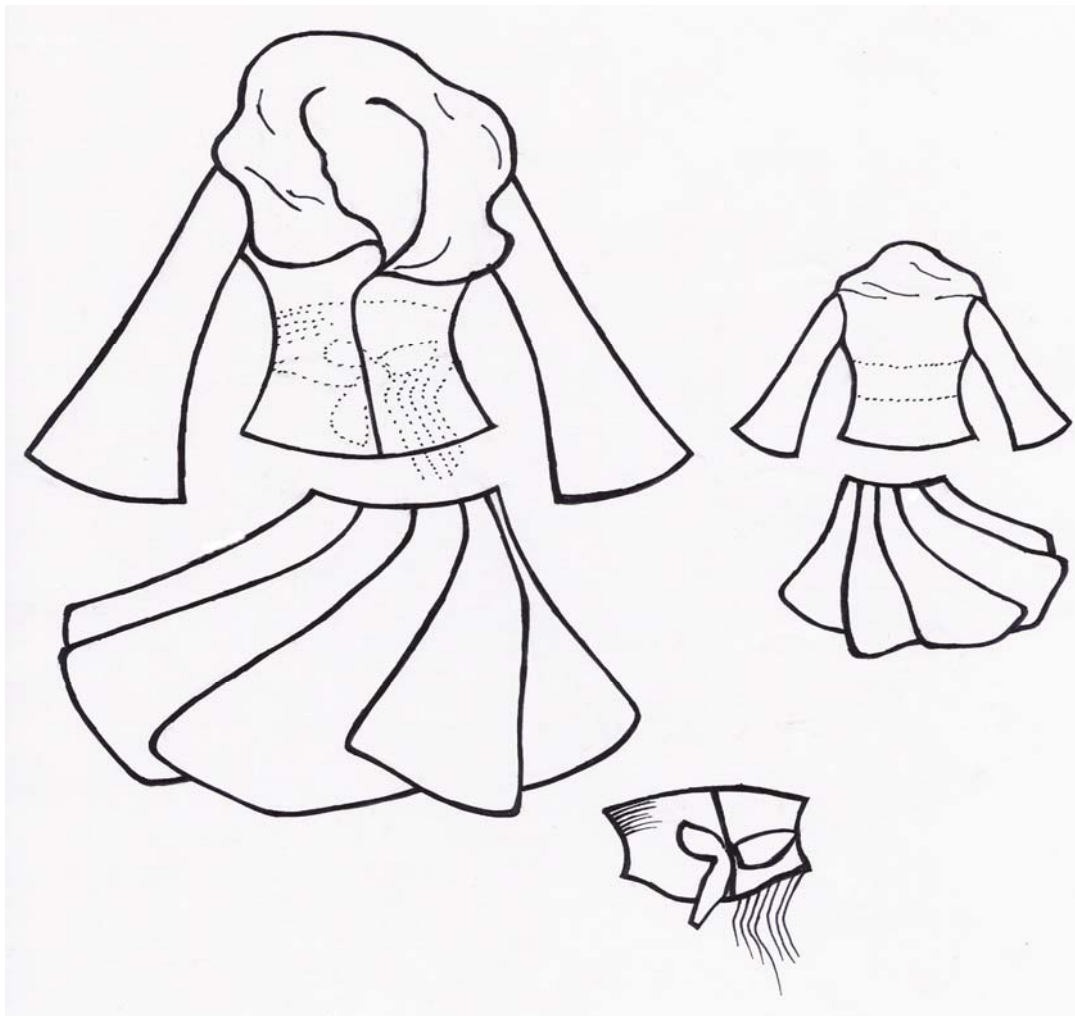
Použitý materiál: vzorovaný žakár, satén

2.1.2 Model č. 2 – dámske sako a sukňa

Druhý model vychádza taktiež z jednoduché siluety, ale v porovnaní s prvým modelom sa tu vyskytuje hra línií. Sako je vytvorené z nečlenených dielov, v pásovej časti jemne kopíruje úzky pás. Na prednom kraji je vytvorené prekladové zapínanie. Golier je vytvorený veľkou klopovou plochou, vzadu so zvýšeným stojačikom, ktorý podporuje dominantnosť nositeľky. Rukávy sú rozšírené v dolnej časti. Zúžený pás je doplnený opaskom. Ten je inšpirovaný opaskom obi. Je atypického tvaru. Tvoria ho farebné pásy, kladené nad sebou. Sukňa pozostáva z vrstvených dielov.

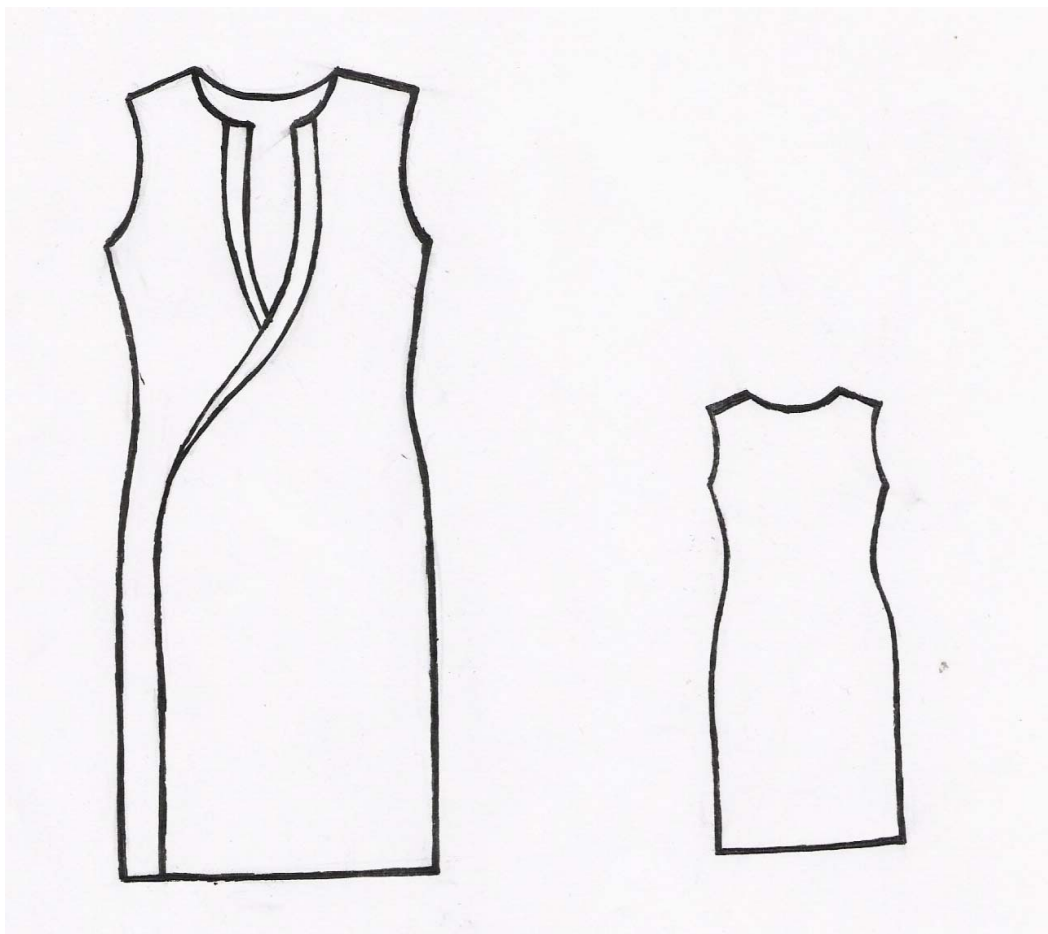
Použitý materiál : vzorovaný žakár, brokát, satén

2.1.3 Model č. 3 – dámske šaty

Môj tretí model pozostáva z jednoduchých púzdrových šiat a obdĺžnikového opasku. Šaty majú preloženie na prednom diele. Sú inšpirované kimonovým prekladovým zapínaním. Predné kraje sú podložené iným materiálom, ktorý má charakterizovať falošné vrstvenie odevu, typické pre japonské odevy.

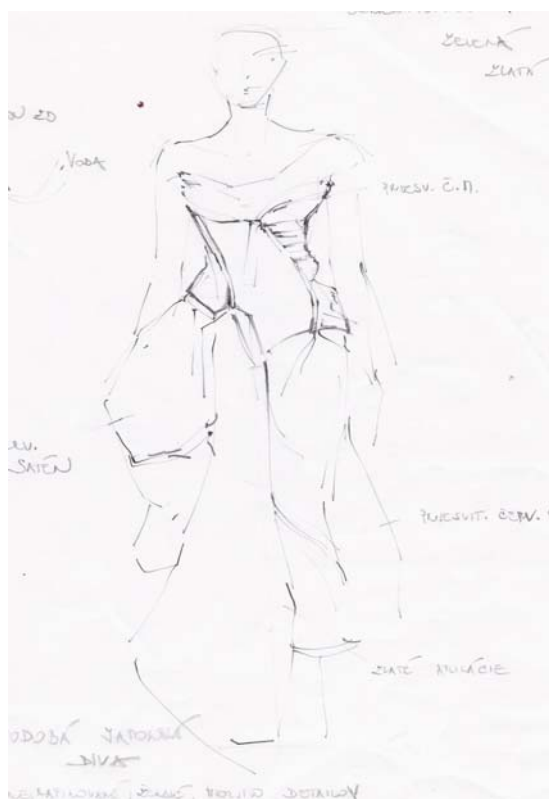
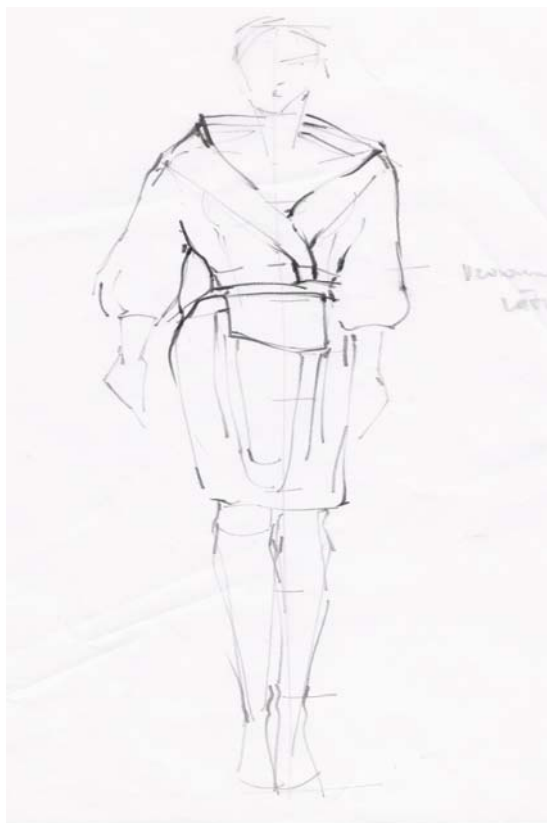
Použitý materiál : vzorovaný žakár, brokát, satén

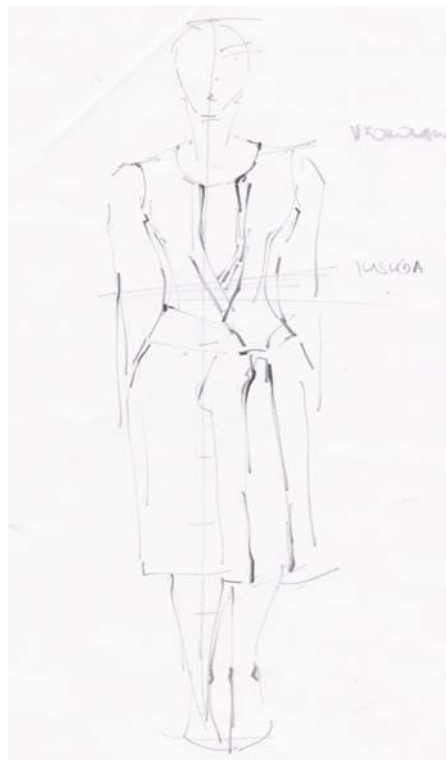

III. PROJEKTOVÁ ČASŤ

3 PRÍPRAVNÉ SKICE

3.1 Fotodokumentácia k praktickej časti

ZÁVER

Táto bakalárska práca bola inšpirovaná tradičným japonským odevom. Taktiež ma pri tvorbe modelov ovplyvnili rôzne aspekty z dôb minulých. Zdokonaľujúce sa a ustáľujúce sa formy odevov prepletené domácou tradíciou, z ktorých vychádzajú dnešné typy odevov, teda jeden základný, a to kimono. Množstvo slávnych návrhárov hľadá inšpiračné zdroje a tradičné korene tajomného vzniku dávnych odevov, ktoré prekvapujú, nechávajú v nemom úžase- práve v minulosti. Sú to napríklad Vivien Westwood, John Galliano a ďalší. Aj pre mňa to bola naozaj veľmi zaujímavá a fascinujúca cesta storočiami tradície, elegancie ale tiež prehnanej ukáznenosti.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

Japonsko, Vlasta Winkelhoferová, ISBN 80- 7106- 297- 9

Gejša, John Gallagher, ISBN 80- 7359- 074- 3

Móda, Ústav odievania v Kjóte, Taschen 2003, ISBN 3- 8228- 2624- 3

Japonsko, PressČstkFoto, ISBN 80 -226 0003-2

Objavovanie Japonska, Richard Tames, ISBN 80- 85680- 79-3

Dejiny odievania- Móda 20. storočia, Jana Máchalová, ISBN 80- 7106- 587-0

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok č. 1 Heianská svätyňa v Kjóte, krásne rozkvitnuté sakurové kvety

Obrázok č. 2 Kjóto a Tokio sú dnes hlavnými strediskami kultúry gejš

Obrázok č. 3 Gejše sú najímané pre najrôznejšie príležitosti

Obrázok č. 4 Ženský typ odevu kinumo, mužský odev kinubakama

Obrázok č. 5 Ženský a mužský dvorný odev

Obrázok č. 6 Dva druhy brokátu nišiki

Obrázok č. 7 Mužský formálny odev hodnostárov

Obrázok č. 8 Obradný dvorný odev – karaginummo čili džúnihitoe

Obrázok č. 9 Ženský a mužský odev

Obrázok č. 10 Rôzne typy rodových znakov

Obrázok č. 11 Kabát zošívaný z ústrižkov strieborného a zlatého brokátu a saténového damašku

Obrázok č. 12 Tmavomodré kosode farbené uväzovacou technikou úponkového vzoru

Obrázok č. 13 Zlaté rúcho so znakmi tvoriace báseň a efektné kosode s dezénom šikmých pruhov